

Årsrapport 2023 Trafoen / 18pluss

Innholdsfortegnelse

Trafoen:	3
Sikkerhetshallen	3
VR-briller.....	3
18pluss.....	4
Trafo/18pluss-samarbeidet	4
Samarbeidspartnere og styringsgruppe	4
Budsjettrammer	5
Aktivitet Trafoen 2023.....	5
Aktivitet Sikkerhetshallen 2023.....	6
Aktivitet VR-briller 2023	6
Aktivitet 18pluss 2023	8
Instruktørsamlinger 2023	11
Skolebesøk og samarbeid 2023	12
Ungdomstrinnet	12
Videregående	13
Lærlinger.....	14
Universitetet.....	17
Andre samarbeidspartnere	17
Andre aktiviteter	18
Media.....	18
Nyttårsaksjonen 2022	18
Studietur til Innlandet	19
Rosa dag på banen	19
Røde Kors kursaktivitet	20
Arendals uka 2023.....	20
Trafikksikkerhetskveld for Posten	20
Andre besøk hos oss.....	20
Faglig oppdatering.....	21
Oppsummering og utfordringer	22

Trafoen:

Trafoprojektet startet som et trafikksikkerhetsprosjekt i Kristiansand 17. mars 2005 og ble gjort permanent i 2007. Tiltaket har som målsetting å påvirke deltakernes bevissthet, oppfatning og holdning til risiko, samt øke forståelsen for årsaker til – og konsekvensen av ulykker. Navnet TRAFØ kommer fra ordet transformasjon, som betyr endring /forandring.

Du kan finne mer om Trafoens Bakgrunn og historikk på hjemmesiden: www.trafoen.no

Vår visjon: *Vi vil at du skal overleve!*

Sikkerhetshallen

Våren 2019 åpnet vi den nye Sikkerhetshallen vår. Midlene til hallen fikk vi gjennom søknad om nasjonale midler. I Sikkerhetshallen har vi lagt hovedfokus på beltebruk og kanskje spesielt på bruk av belte i buss. Gjennom praktiske oppgaver, refleksjon og bilder/videoer prøver vi å vise hvor viktig selene er også i buss.

Sikkerhetshallen har stort potensiale for å skreddersy opplegg og temaer til andre grupper også. Blant annet kan vi sette opp en promilleløype her.

VR-briller

VR-brillene ble tatt i bruk første gang våren 2020. Midlene til VR-formatet av Trafoen fikk vi gjennom søknad om nasjonale midler. Ønsket med VR-brillene er å kunne ta Trafoen med oss ut til grupper som ikke har mulighet til å komme til Trafoen. I VR-brillene er filmene i Trafoen satt sammen til en film som varer i 14 minutter. Ved hjelp av VR teknologien har deltakerne mulighet til å se handlingen fra alle vinkler. VR-brillene kan vi bruke på større grupper enn vi har i Trafoen. Men fordi vi ønsker å være tro mot Trafo-konseptet hvor små grupper er viktig, så har vi bestemt at maks antall i en gruppe kan være 15 personer. Da må vi i tillegg ha minst 2-3 timer, da det er viktig at alle skal bli hørt og sett.

VR briller brukt i klasse

18pluss

18pluss er et modulbasert kurs, der Trafoen er den ene modulen. Skadestedsbehandling og Banekjøring med bil er de andre.

Målgruppa til 18pluss er ungdom mellom 18-25, som har sertifikat klasse B og hører hjemme eller går på skole i Agder. Respekt, anerkjennelse og likeverd er viktig for oss. Målet er at den enkelte deltaker skal få en dypere kunnskap om sin egen risiko for å havne i en trafikkulykke, gjennom å få noen opplevelser i de praktiske øvelsene.

18pluss har en egen nettside <http://18pluss.no/>, en Facebook side <https://www.facebook.com/18pluss.no/> der man ønsker daglig aktivitet, og en Instagram konto <https://www.instagram.com/18pluss/> der vi legger ut bilder og film.

I Norge har vi systematisk Trafikksikkerhetsopplæring helt fra barnehagealder og frem til og med ungdomsskolen. Den obligatoriske opplæringa for alle slutter den dagen vi får førerkortet. Dette er et tankekors når vi vet at de 10 farligste årene i trafikken er årene mellom 15 og 25 år. I denne perioden er trafikkulykker en av hovedårsakene til død og alvorlig skade.

I 2023 har den største økningen på drepte i trafikken vært unge under 25 år.

Dette er grunnen til at Agder fylkeskommune satser så mye på denne gruppen gjennom å ha tiltakene Trafoen og 18pluss.

Trafo/18pluss-samarbeidet

Trafoen og 18pluss er tette samarbeidspartnere og de aller fleste instruktørene som jobber i Trafoen jobber også for 18pluss. Lederen av Trafoen/18pluss og veilederen i Trafoen jobber tett sammen i team og avlaster hverandre når det trengs.

Vi utfyller hverandre godt og ser at det er positivt i mange aspekt å være to. Det tette samarbeidet gjør i tillegg begge tiltakene mindre sårbare.

Samarbeidet gjør også at vi kan ha gode, faglige drøftinger. Dette bidrar igjen til videreutvikling – noe som er en styrke for begge trafikksikkerhetstiltakene.

Samarbeidspartnere og styringsgruppe

Trafoen og 18pluss har felles styringsgruppe og har i stor grad også de samme samarbeidspartnere. Styringsgruppa fra august 2021:

Navn	Virksomhet
Inger Ann Fidjestøl – leder	Agder fylkeskommune
Inge Sørhaug	Skandinavisk Trafikksenter
Cato Moen	Agder fylkeskommune, sekretær

Leder for Trafoen og 18pluss og veileder i Trafoen har deltatt på et møte i styringsgruppa, august 2023.

Leder for Trafoen og 18pluss har deltatt på fire møter i 2023 i TS-forum Agder.

Det har vært avholdt fem møter i TS-gruppa i Agderfylkeskommune i 2023 og sted for møtene har variert. Dette er møter der vi som jobber med TS-arbeidet for fylkeskommunen fordeler oppgaver, deler fagkunnskap og får sett og hørt litt på jobben de andre i gruppa gjør.

Det har vært avholdt tre møter med leder/veileder i Trafoen/18pluss og trafikksikkerhetskoordinatoren i fylket for å kunne ta opp ting som er rettet mot akkurat våre to tiltak.

Møteaktivitet ellers har vært med samarbeidspartnere rundt bruk av VR-briller, samt planleggingen av neste års Nyttårsaksjon som vi for første gang ønsker å legge til en annen kommune enn Kristiansand.

Budsjettrammer

Trafoen og 18pluss hadde et budsjett for 2023 på ca. 1,6 mill kr for Trafoen, og ca. 1,9 mill kr for 18pluss. Dette er midler som dekker leie, vedlikehold og drift. Nyanskaffelser og utvidelser er det imidlertid ikke rom for.

Aktivitet Trafoen 2023

Våren 2023 var veldig hektisk da de fleste skolene booket tid på våren dette skoleåret. Da sommerferien startet i juni 23 hadde 371 elever vært igjennom Trafoen siden nyttår. En betydelig økning fra 2022 da 311 elever var igjennom i samme tidsrom.

Klasse B gruppene økte også elevantallet. Frem til 1.juli 2023 hadde vi 486 deltakere fra klasse B mot 431 i 2022.

Totalt hadde vi 1189 besøkende i første halvår. Det er en økning på 116 fra 2022 og bare 9 bak toppåret 2019.

Høsten har også vært hektisk, selv om vi ser at skolene fortsatt helst vil komme på våren. Av de totalt 442 ungdomsskole-elevene som har vært på besøk i år, så kom kun 71 i høsthalvåret. Ulempen med dette er at de skolene som er sent ute, kanskje ikke får plass på våren, da dette er en periode hvor det er høy aktivitet på mange områder.

Kriminalomsorgen har også økt bruken av oss og vi har hatt et par besøk av unge gutter som blir formidlet til oss via konfliktrådet. Dette er en gruppe vi gjerne skulle hatt flere fra. I den forbindelse har vi tatt kontakt med de ansatte der og de vil komme på besøk rett over nyttår for å få en innføring i hva vi kan tilby.

Hos UfoSkantraf er vi fast inne på timeplanen til både YSK-elever og de som går på Etterutdanning. Her går tallene opp og ned etter pågangen i markedet, men vi ser at vi har økt litt på begge grupper i forhold til i fjor.

SVV har oss fortsatt fast inne på sine kurs for utekontroll og UiA sine folkehelsestudenter er både her på besøk i Trafoen og vi er på Universitetet i etterkant.

Både Nippon og VY har hatt et utvalg av sine ansatte gjennom Trafoen i løpet av året. Dette er alltid en spennende gruppe med mye erfaring. Likevel ser vi at de aller fleste opplever et besøk her som både nyttig og viktig.

Når det gjelder de videregående skolene, så ønsker de fleste av disse at vi tar med oss brillene og kommer på besøk til dem. Vi har imidlertid gitt klar beskjed til Trafikkambassadørene på de videregående skolene at det aller beste er å komme med elevene hit. Setesdal vgs, avd Hornnes sendte sine TIF elever ned hit på besøk i oktober. Det ble et veldig bra besøk og vi oppfordrer andre videregående skoler til å gjøre det samme.

Teknisk har både Trafoen og VR-brillene fungert uten problemer i år.

Alt i alt så vi legger bak oss et år med mye aktivitet. Vi fortsetter å øke og totalt antall så har vi i 2023 hatt besøk av 2020 personer. Dette er helt likt med toppåret 2019 – året før korona. Vi har et mål om å fylle Trafoen mest mulig. Vi håper at budsjettet for 2024 gir oss enda litt mer tilskudd til innleie. Vi har nå en stabil og skikkelig god instruktørstab i Trafoen som gjør at vi kan fordele gruppene mer. Det gjør også at vi kan ta imot grupper også de dagene som vi faste ansatte er på utebesøk.

Tallene under viser besøk 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023:

Årstall:	2019	2020	2021	2022	2023
Klasse B	780	523	463	818	940
18pluss	162		67	154	197
Ungdom fra politi	8	2	7	1	1
Kriminalomsorgen	29	8	12	32	36
Ungdomsskolene	501	307	229	391	442
YSK	68	100	73	61	73
UIA/SVV	45	45	67	73	75
Andre	144	34	53	61	63
Videregående			10		
Bedriftskurs	28	11	65	35	36
Lærlinger	79	4	53		12
Etterutdanning	180	134	139	121	145
Totalt	2024	1168	1238	1747	2020

Aktivitet Sikkerhetshallen 2023

Aktiviteten i sikkerhetshallen tilsvarer de største gruppene vi har i Trafoen; ungdomsskolene, videregående og UiA. Alle disse besøker både Trafo og sikkerhetshall.

Aktivitet VR-briller 2023

Vi som er så heldige å ha Trafo-bygget her i Agder, kjenner på at et besøk i bygget er å foretrekke fremfor å bruke VR-brillene. VR-brillene er et veldig godt alternativ, men vi ønsker i utgangspunktet heller at gruppene kommer til oss. Det har gjort at bruken av VR-brillene har gått litt ned, men de gangene vi har tatt med oss VR-brillene ut fungerer det utrolig bra.

På Eilert Sundt videregående skole i Farsund hadde vi en full dag i mars sammen med TIF-elever. Og på Sam Eyde videregående skole har vi vært både høst og vår. Der har vi besøkt Storbil-elevene og hatt med oss VR-brillene. Flere av disse kommer ikke fra Agder og får dermed ikke 18pluss kurset. Vi er derfor ekstra glade for å kunne ta Trafoen med oss ut til disse elevene.

I Trafoen kan vi jo kun ha med oss 6 deltakere om gangen. Da vi i mai fikk besøk av Stortingets transport og kommunikasjonskomite var det fint å kunne tilby en gjennomgang for alle sammen ved at 6 deltok i Trafoen og resten fikk VR-versjonen.

At Trafoen i VR-briller er et veldig godt alternativ til Trafoen, er alle enige om. Og det er derfor med stor glede at vi tar imot grupper som ønsker å lære om tiltaket og metodene vi bruker, for å starte opp andre steder.

Både Trafikksikkerhetshallen i Rogaland og Trafikkforum/Ung i Trafikken har hatt folk her på opplæring i år. Vi vil bistå dem videre og passe på at kvalitet og metode er i henhold til våre standarder.

Alta hadde jo 3 veiledere her på opplæring høsten-22 og de fulgte vi opp ved å besøke de i Alta i juni. Utfordringen til veilederne i Alta er at de har få grupper å øve seg på og liten tid i arbeidet sitt til å prioritere dette. Initiativet i Alta ble jo tatt av konfliktrådet som ønsket dette til bruk for sine ungdommer. Da konfliktrådet har begrenset med tid og ressurser til å drifte dette ble det i et møte med fylke, kommune, politi og NAF enighet om at man burde starte et prosjekt som kan drive dette videre. Vi har derfor satt den videre opplæringen litt på vent, mens vi venter på at prosjekt og organisering kommer på plass. Helt på slutten av året ser det nå ut til at opplegget i Finnmark vil bli administrert av Fotballkretsen fremover. Det er Paul Erling Andersen som vil bli prosjektleder og han ønsker også å bli opplært som instruktør sammen med flere andre. Hvordan arbeidet videre skal organiseres og driftes er ennå ikke helt på plass, men vi har stor tro på at de får dette i gang i løpet av neste år.

I oktober fikk vi besøk av Morten Fransrud i NAF i 3 dager. Han skal i samarbeid med oss lage en lærerveiledning for Trafoen. Denne vil bli veldig nyttig i opplæringen av nye instruktører – både her i Trafoen og for de som skal bruke VR-brillene andre steder i Norge.

I november var vi 3 dager i Stjørdal sammen med Stig Eid Sandstad og Kristine Ohnstad fra Ungitrafikken og Kine Osan fra Trafikkforum. Etter litt frem og tilbake ble det klart at de studentene som hadde startet opplæringen i Trafoen i vår, ikke hadde tilstrekkelig med tid til å ta på seg arbeidet med å drive Trafoen i Trøndelag. Det ble derfor klart at Stig, Kristine, Kine og Marius Kalleberg Mydland (som tidligere har jobbet i 18pluss men nå studerer i Trondhjem) skal ta dette fremover. Kine hadde booket flere grupper med TIF-elever på Ole Vig vgs i tillegg til elever fra en trafikkskole.

Vi søkte om midler fra Agder fylkeskommune i høst for å kunne produsere nye filmer i VR-brillene. Vi fikk tildelt 240 000,- til dette i november. Med de 60 000,- vi fikk i vårtildelingen har vi nå 300 000,- til nye filmer. Denne gangen ønsker vi å filme slik at vi kan bruke samme film både i Trafoen og i VR-brillene. Vi har hatt oppstartsamtale med Mose film, og har første møte med filmskaper i januar 2024.

Besøk av jentene i Trafikksikkerhetshallen i Rogaland

Besøk av Ung i Trafikken og Trafikkforum

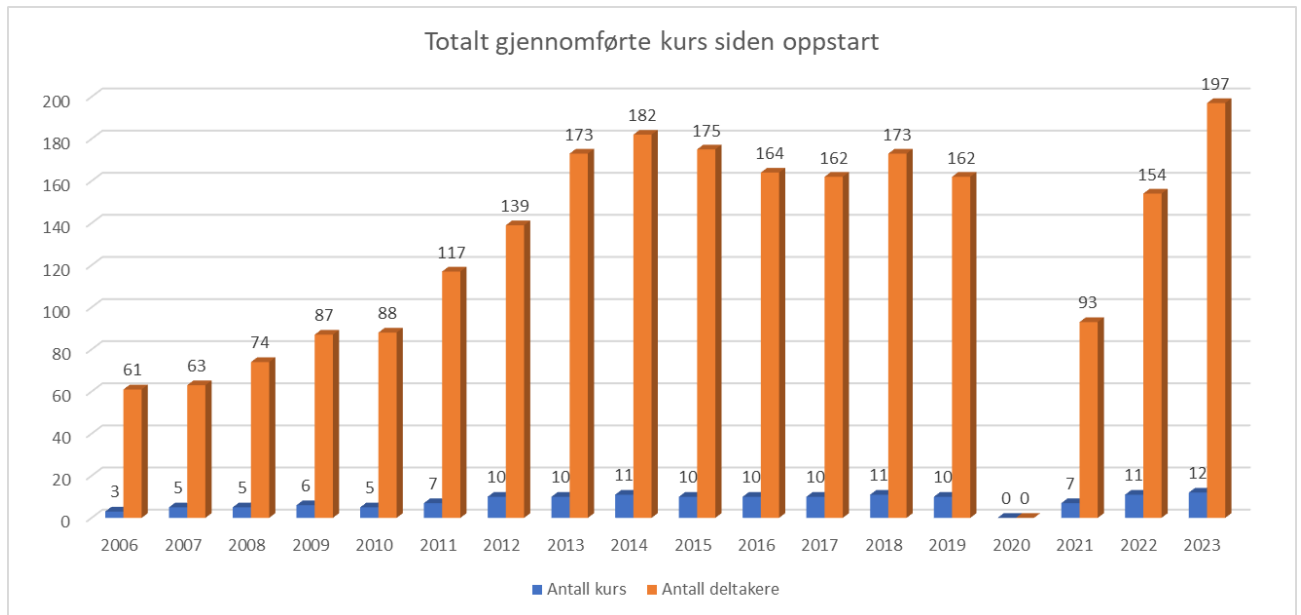
Aktivitet 18pluss 2023

Alle årets kurs var i utgangspunktet fullbooket, med ventelister på alle kurs. De aller fleste påmeldte var lærlinger, samt noen få egenpåmeldte via nettsiden vår.

Totalt ble det da gjennomført 12 18pluss kurs i 2023 med totalt 197 deltakere. Det gir i snitt en deltakelse på 16,4 pr kurs, noe som vil si at vi på hvert kurs gikk med 1,6 ledige plasser. Det er fortsatt frustrerende med ledige plasser når alle kurs i utgangspunktet er fullbooket og har ventelister. Vi sliter, i likhet med alle opplæringskontorene på sine samlinger, med å få deltakerne til å møte eller gi beskjed i forkant at de ikke møter. Dette på tross av at de har kurset som obligatorisk i sine lærekontrakter. Det er totalt plass til 18 deltakere pr kurs. Det fylles opp fra ventelistene når vi i forkant får beskjed om at de ikke møter. Plassene som da ikke er fylt opp er plasser vi ikke har fått beskjed om frafall på.

Når vi legger til lærlingene på lærlingekvelden, så har vi i år hatt besøk av 284 lærlinger, noe som er rekord ila et år.

At det i år har vært avholdt 12 kurs skyldes overførte midler fra avlyst kurs året før, og ikke at vi har fått midler til flere kurs.

Kursdato 2023	Antall deltakere	Deltakere fra
18.april Kurs 1	16	Deltakerne var lærlinger på Bilfag Sør. 3 stk trakk seg eller møtte ikke på dette kurset
25.april Kurs 2	16	Deltakerne er lærlinger på Bilfag Sør, 5 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
6.mai Kurs 3	14	Deltakerne er lærlinger Bilfag Sør og deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt. 10 stk falt fra eller møtte ikke på kurset.
13.mai Kurs 4	18	Deltakerne er lærlinger fra Opplæringskontoret Lister, Bilfag Sør og Nullvisjonens ungdomsprosjekt. 4 stk falt fra eller møtte ikke på kurset.
30.mai Kurs 5	18	Deltakerne er lærlinger fra Opplæringskontoret Lister og deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt. 3 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
6.juni Kurs 6	17	Deltakerne er lærlinger på OTL, Bilfag Sør og deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt
20.juni Kurs 7	19	Deltakerne er lærlinger på GE Healthcare og deltakere fra Nullvisjonens ungdomsprosjekt
29.august Kurs 8	16	Deltakerne er lærlinger på OTL, Lister opplæringskontor, Bilfag Sør og selvpåmeldte
05.september Kurs 9	17	Deltakerne er lærlinger på Bilfag Sør
16.september Kurs 10	13	Deltakerne er lærlinger på Okab og Fagopplæring Sør samt et par selvpåmeldte
23.september Kurs 11	15	Deltakerne er lærlinger på Okab og Bilfag Sør
28.oktober Kurs 12	18	Deltakerne er lærlinger på Okab og Fagopplæring Sør

Figur Kursoversikt

På vårkursene gikk vi med 1,2 ledige plasser i snitt, noe som er bra og som viser at de fleste møtte som de skulle. På høstkursene gikk vi med 2,2 ledige plasser i snitt. Vi ser forskjell på fremmøteprosent fra de ulike opplæringskontorene, alt etter info de får fra opplæringskontoret i forkant. De kontorene som sender ut info og minner egne lærlinger på kurset gir lavere frafall kursdagen. Noen opplæringskontor er flinke til å følge opp, andre legger all jobben på oss.

Etter 18pluss-kurs må alle deltakere fylle ut et evalueringsskjema før de går. Tatt i betraktning av at nesten alle disse deltakerne er her «på tvang» fra sine opplæringskontor, synes vi tilbakemeldingene er fantastisk bra. Veldig mange av disse klager når de kommer på kurset, og skjønner ikke hvorfor de må delta på dette. De kan jo kjøre bil!

Da er det moro å se at tilbakemeldingene viser at 87% vil anbefale dette til venner og at de skårer oss over 4,5 av 6 mulige på alle postene.

Faglig innhold, undervisning og evaluering (Vurdering fra 1 – 6, hvor 6 er best)

Var opplegget i Trafoen nyttig for deg?	1	2	3	4	5	6	4,6
Hvordan bedømmer du instruktørens kompetanse Trafoen ?	1	2	3	4	5	6	5,5
Var banekjøringa nyttig for deg?	1	2	3	4	5	6	4,9
Var sikkerheten på banen ivaretatt?	1	2	3	4	5	6	5,6
Hvordan bedømmer du instruktørens kompetanse på banen ?	1	2	3	4	5	6	5,5
Var treningen på skadested nyttig for deg?	1	2	3	4	5	6	5,7
Hvordan bedømmer du instruktørens kompetanse på skadestedet ?	1	2	3	4	5	6	5,8
Hvordan likte du undervisningsmetodene vi brukte på dette kurset?	1	2	3	4	5	6	5,4
Ble du engasjert på kurset i dag?	1	2	3	4	5	6	4,8
Hvor nyttig har kurset totalt vært for deg som sjåfør?	1	2	3	4	5	6	5,0
Mener du kurset kan være nyttig for andre?	1	2	3	4	5	6	5,5
Vil du anbefale kurset til venner?	Ja 87%	Nei 13%					

Har du hatt noen trafikkuhell som bilfører etter du fikk førerkortet?

Nei 62% har ikke vært i noen trafikkuhell selv etter de fikk lappen	Ja 38% har hatt trafikkuhell etter de fikk lappen, noen mer enn en gang
---	---

Hvis ja: førte uhellet til personskader?

Nei I 91% av uhellene ble det ingen personskader	Ja I 9% av uhellene førte det til personskade, enten på fører selv eller på andre
--	---

Instruktørsamlinger 2023

Instruktørsamlingen for **18pluss** på våren var 25 mars. Samlingen på våren har alltid fokus på banekjøring da det er lenge mellom siste høstkurs og første vårkurs. Instruktørene ble delt i tre

grupper der de trente på sikker jobbanalyse og praktisk kjøring på banen, samt trening og gjennomgang på skadested.

To nye instruktører startet sin opplæring her, og gikk opplæring hele vårsesongen. Når kursene startet etter sommerferien, var de klare for å kunne jobbe selvstendig. Vi ønsker Odin Sikveland og Marius Kalleberg Mydland velkommen.

Instruktørsamlingen på høsten var i år 11.september. Også i år jobbet vi med kommunikasjon, denne gang med fokus på det å ta valg. Hvorfor velger vi som vi gjør?

Vi leide inn psykolog Ann Birgithe Solheim Eikholm, som til daglig holder til på Ansgarskolen i Kristiansand. Valget på foredragsholder kom etter at vi hadde hørt henne på et innslag i NRK Sørlandet der hun snakket om det å ta valg, og etter et møte på i september la vi en plan for instruktørsamlingen.

Siste instruktørsamling på høsten er som alltid etterfulgt av en teambuildingsdel. I år ble det Escape Room der alle instruktørene får jobbe sammen på en litt annen måte enn de gjør ellers når de er samlet.

Instruktører kommer og går, og på samlingen nå i høst takker en av våre instruktører for seg. Terje Smith Homme har vært med siden 2013 og er en av våre veteraner som kommer til å bli savnet. Også en av våre nyeste instruktører slutter, etter kun et år, grunnet studier i Trondheim. Vi ønsker Marius Kalleberg Mydland lykke til med studier. Vi har også en instruktør som har permisjon fra høsten 2023 til høstsesong 2024, Tobias Nibe-Svendsen reiser til Brasil i misjonsarbeid. Jobben med å få inn nye instruktører startet i november.

I september hadde vi instruktørsamling for instruktørene i **Trafoen**. Det var lenge siden siste samling for disse instruktørene, og for noen av dem var dette første samling. Samlingen valgte vi denne gang å holde internt uten innleie av foreleser.

Temaet dreide seg mye om å få frem en felles forståelse av hva målet med Trafoen egentlig er. At vi denne gangen valgte å sitte sammen og samtale fremfor forelesning ble godt mottatt av instruktørene. De er som oftest alene når de er i Trafoen, og muligheten til denne dagen å snakke med «likesinnede» satte de pris på.

Det er ingen nye instruktører i Trafoen dette året.

Skolebesøk og samarbeid 2023

Ungdomstrinnet

Også i år var det absolutt flest besøk fra ungdomsskoler i Trafoen i vårhalvåret. 371 elever fra trafikk valgfag besøkte oss fra nyttår og frem til sommerferien. Det er en økning fra fjoråret på 60 elever. Når vi da vet at hver gruppe kun kan ha 6 deltakere, så betyr det altså minimum 10 ekstra grupper bare fra skolene.

For ungdomsskolene som ligger langt unna har vi tilbudt oss å komme på besøk med VR-brillene, men vi har også anbefalt dem å søke Agder fylkeskommune om støtte til transport, slik at de heller kan komme på besøk. Både Tvedestrand og Lista ungdomsskoler, hvor vi tidligere har vært med VR-brillene, har søkt fylket om støtte i år. Begge fikk tildelt midler. Fordi de kommer langveisfra, så legger vi da til rette for å ta imot en hel klasse pr gang. Det betyr at vi deler dem i 3 grupper, hvor den 3.gruppa får et annet tema. Det kan være førstehjelp, rus,

Kahoot, Veltepetter mm. Når vi får besøk av slike grupper er vi avhengig av innleid/lånt lærerhjelp. Lista kom til oss i november, mens Tvedestrand kommer på nyåret.

Disse ungdomsskolene har besøkt Trafoen i 2023:

- Fiskå ungdomsskole
- Grim ungdomsskole
- Haumyrheia ungdomsskole
- Iveland ungdomsskole
- Karuss ungdomsskole
- Lillesand ungdomsskole
- Lista ungdomsskole (både vår og høst)
- Sogndalen ungdomsskole
- Torridal ungdomsskole
- Valstrand ungdomsskole
- Ve ungdomsskole
- Drottningborg ungdomsskole
- Finsland ungdomsskole
- Møvig ungdomsskole

Tinntjønn hadde egen TS-dag i mai hvor vi brukte skaleringer som en metode for å komme i prat med elevene. Vi bidro også på BB-dagen til Ve skole hvor vi stilte vi opp sammen med Nullvisjonen og flere andre bidragsytere.

Det er viktig for oss å søke ny kunnskap og vi er heldige i Agder som har flere som jobber med holdningsarbeid. I den anledning besøkte vi Myra sykkelgård i juni, for å se hvordan de legger opp til læring. Selv om vi ikke jobber med samme aldersgruppe, så opplever vi at vi alltid får med oss ny læring etter slike besøk. Vi jobber mot samme mål og det er viktig at vi står sammen i dette viktige arbeidet.

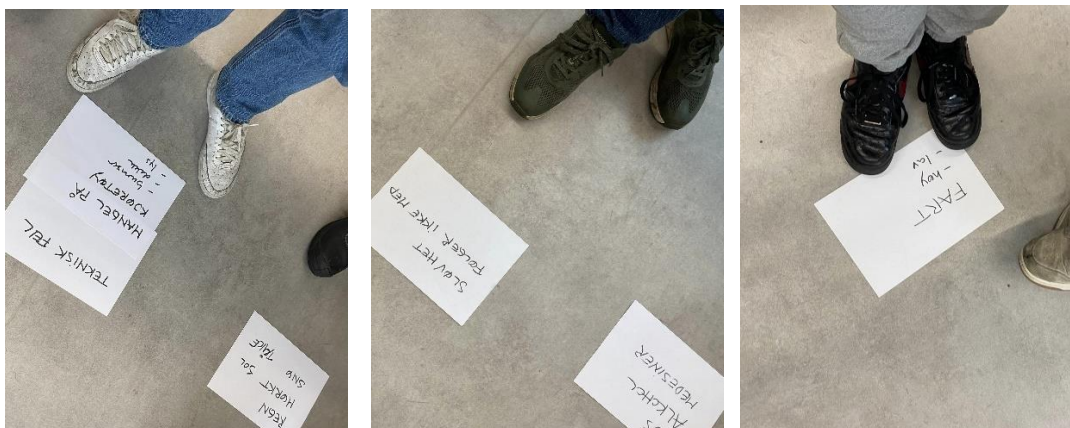
Videregående

Hver høst arrangeres det kick-off dager for Trafikksikkerhetsambassadørene på de videregående skolene. I år ble de avholdt 13. og 14. september. Her får vi vist frem hva vi kan bidra med inn på skolene og vi får allerede da bestemt noen besøk utover i skoleåret. I år var det en kick-off for øst-fylket på Horisonten i Lillesand og en kick-off for vest-fylket på Rosfjord strandhotell i Lyngdal.

TS-ambassadørene på **Sam Eyde** kom seint i gang 2022 grunnet skolestreiken som var og deltok derfor ikke på kick off i fjor. De kom i stedet samlet til oss på besøk i Trafoen i januar sammen med en av lærerne. Dessverre fortsatte ingen av dem dette skoleåret grunnet satsing på skolearbeid.

TS-ambassadørene på de videregående skolene er flinke til å bestille oss inn på skolene. I mars var vi på **Eilert Sundt vgs** og hadde begge Tif klassene med VR-briller og jobbet med risikofaktorer. Vi opplevde at risikoviljen var høy hos mange, og mange av elevene hadde vært i

trafikkulykker, flere med personskader og kondemnering av kjøretøy. Flott at to av TS-ambassadørene fulgte den siste gruppen så de fikk se hva VR-brillene blir brukt til.

Bilde: Vi jobber med risikofaktorer i trafikken der elevene selv velger den faktoren de selv mener er den høyeste risikoen for seg selv

I april var vi på **Hornnes vgs** sammen med alle 3.klassene og hadde med oss promilleløypa. Vi setter også alltid her fokus på det å kjøre når du er trøtt.

Lærerne på **Sam.Eyde vgs**, storbilfag er gode til å bruke oss. Vi brukte en hel dag fordelt på 2 klasser hos dem i april. Det samme ble gjentatt i november med nye klasser.

TS-ambassadørene på flere av skolene velger å lage egne TS-dager hvor hele eller deler av skolen deltar. Vi har i år vært på TS-dag i **Søgne, Vennesla, Risør, Flekkefjord og KKG**. Opplegget vi kjører har variert etter hvor store gruppene er og hvor lang tid vi har, men det viktigste for oss er at elevene blir utfordret til å tenke litt, reflektere rundt egen atferd og bli litt mer bevisst på risiko i trafikken.

I høstsesongen har vi vært to halve dager på **Lillesand vgs** med ambulansklassene. Den ene linja er ny i år med elever som går to år og får studiekompetanse. Her bruker vi VR-brillene og jobber med egen vilje til å ta risiko. Disse elevene er godt trent i å ta vare på andre, men tenker lite på egen risikovilje og hva det kan føre til både i jobb og fritid.

Hornnes vgs besøkte oss med en vg1 Tif klasse i oktober. Her rullerte de mellom tre stasjoner; Trafoen, sikkerhetshallen og Førstehjelp med praktisk trening. Vi ser at de er unge med høy risikovilje og liten forståelse når det kommer til risikotenking. Det er klasser som dette vi tenker er i målgruppen vår.

I august deltok vi, sammen med Nullvisjonen Agder, på en TS-dag hos **Vennesla voksenopplæring**. Selv om mange ikke kunne så godt norsk, klarte vi ved hjelp av bilder, filmer og kroppsspråk å formidle viktige trafikksikkerhetstanker om trygg atferd, refleksbruk og sikring av barn i bil.

Lærlinger

Vi har rettet stort fokus mot opplæringskontorene helt siden 2018. Målet vårt er fortsatt å bli det første fylket i landet som gir alle lærlinger et trafikksikkerhetstilbud i løpet av læretida.

Vi ser at lærlingene er en utsatt gruppe, samtidig som vi har tro på at tilbudet om

trafikksikkerhetskurs må gjøres obligatorisk for at ungdommene skal ta det.

Noen av opplæringskontorene vi har avtale med er selvgående, dvs at de har full kontroll på hvem som skal på kurs, melder inn og følger opp om de møter. Men langt de fleste av opplæringskontorene sier de ikke har kapasitet til å følge opp dette, men kan gi oss lister over lærlingene så vi selv kan kalle inn og følge opp. Vi har opplevd at enkelte opplæringskontor i år har gått fra å si det er obligatorisk, til å si at de anbefaler kurset. Vi tror ikke det holder for at de da velger å ta det. Begrunnelsen de har for at de ikke kan gjøre det obligatorisk er at det er uklart hvem som skal betale lønn og reiseutgifter til lærlingene denne dagen.

På vårkursene i år opplevde vi stor nedgang i frafall, så vi opplever at de som har det obligatorisk er blitt flinkere til å møte igjen etter coronaen.

Vi jobbet også denne våren videre med en **Trafikksikkerhetskveld for lærlinger**. Det ble søkt om midler fra fylkeskommunens tilskudd til arbeid med forebyggende trafikksikkerhet for å gjennomføre dagen. Det ble innvilget 100 000 kr til tiltaket på søknadsrunden på våren 2022, og vi hadde noen midler igjen av disse. Vi hadde også med oss noen erfaringer fra de to første gangene og gjorde noen endringer.

Kvelden ble holdt torsdag 20.april. I utgangspunktet ble 186 lærlinger fra OTEK-Agder og OKAB-Arendal innkalt. Det møtte **87** på selve kvelden. Det er mange og ulike grunner til frafall, noen er for gamle for målgruppa, noen har lære plass for langt unna, noen jobber turnus så det ikke passet, og noen møter bare ikke. Vi så oss godt fornøyd med de som møtte.

Disse trafikksikkerhetskveldene skal være et alternativ og et tillegg til 18pluss kursene. Det er flere årsaker til at vi jobber med dette, men hovedårsaken er at vi ser at vi ikke klarer å få alle lærlingene inn på 18pluss kurs da de er så mange flere enn vi har kursplasser til. Vi vil også ha et opplegg der vi og kan få med de lærlingene som ikke har lappen kl B. På disse kveldene kan alle møte, også de som ikke har lappen.

Denne gangen brukte vi mange flere av egne instruktører enn tidligere. Alle instruktørene i bilene er instruktører i 18pluss. Vi opplever at måten de jobber på når det kommer til kommunikasjon og refleksjon er det vi ønsker å ha. I tillegg fikk vi god hjelp av Nullvisjonen, instruktører på UfoSkantraf, SVV, Try Rør as, Try Frustøl motorsport og Skomedal motorsport. Vi opplever at det går greit å få med hjelpere utenifra, men det må kompenseres med honorar for jobben.

Det ble rullert mellom følgende stasjoner:

1. Bilkjøring på bane – Unna manøver på tørr bane og glatt sving
2. Lastesikring – Både tilhenger og varebil
3. Blindsone
4. Motorsport v/Pål Try
5. Veltepetter
6. Skadested
7. Promilleløype
8. Teknisk stand og krav til bil v/SVV
9. Bråstans og vekter

I tillegg hadde vi bremsedemonstrasjon mellom stor og liten bil på banen i pausen etterfulgt av heftig drifting fra Pål Try Motorsport.

Tilbakemeldingene både fra lærlingene som deltok, og fra alle de som stilte opp og hjalp til med å få dagen gjennomført, er god. Det ble servert enkel mat (bagetter og brus) ved ankomst og registrering, samt at det ble kjørt ut frukt midtveis i kvelden.

Hvis ja, hvor lærte du mest?

76 svar

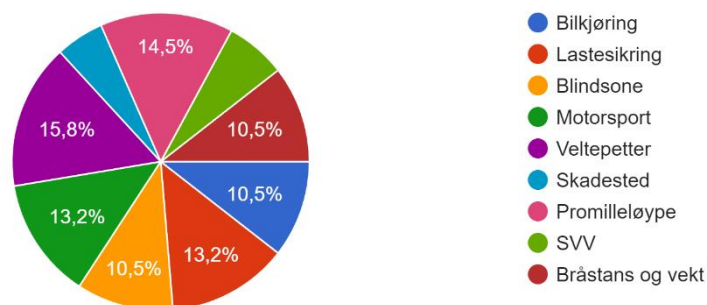

fig: evaluering lærlingekveld

Hvilken stasjon synes du gjorde mest inntrykk?

82 svar

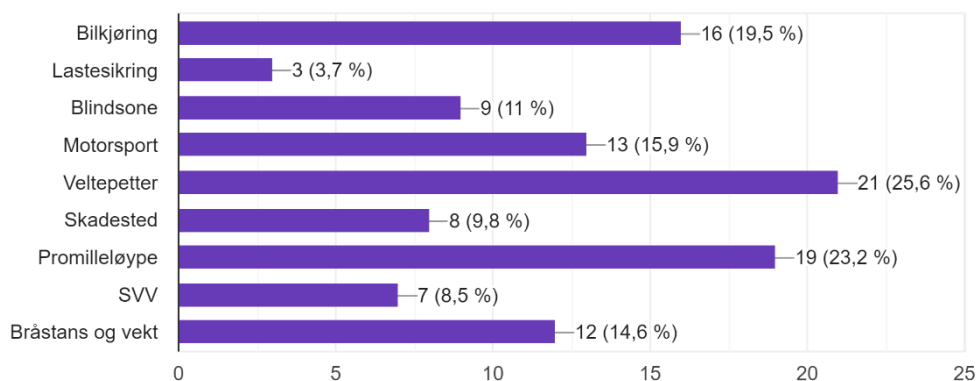

fig: evaluering lærlingekveld

I slutten av november besøkte vi igjen nye lærlinger under Opplæringskontoret Lister. Her er det lærlinger innenfor mange fag samlet, og de har gjort 18pluss kurs obligatorisk for de mellom 18-25 år som har lappen. De er flinke til å følge opp egne lærlinger med tanke på kurs, og vi ser at det å få treffe lærlingene på en samling i forkant av innkallingen til kurs øker fremmøteprosenten betraktelig. Her får vi 2 timer til presentasjon og litt aktivitet. Opplæringskontoret hadde to av kursdagene i år og ønsker det samme for 2024.

Universitetet

Alle studentene på UiA Folkehelsestudiet var i februar igjennom Trafoen og sikkerhetshallen. Totalt 10 grupper, 62 studenter. Vi hadde som tidligere år også denne gangen en halv dag med studentene på universitetet i etterkant av besøket deres hos oss. I år var dette 3.mars. Temaet vi tar opp er todelt;

- er trafiksikkerhet folkehelse?
- metodebruken vår, kan den benyttes også innen andre felt i folkehelsearbeidet?

Vi valgte en praktisk oppgave der de bygget med lego på temaet kommunikasjon. Studentene satt rygg mot rygg og skulle kopiere et bygg kun ved å bli fortalt, og ikke se hverken hverandre eller bygget. En artig oppgave som fikk frem mange utfordringer med kommunikasjon. De ble også utfordret til å lage ulike skaleringer innenfor tema de selv valgte. Utfordringen ligger ikke i selve skaleringen, men i å se hva de ønsker å få frem og hvordan de vil bruke resultatene de får i skaleringen.

Det er inngått tilsvarende avtale for våren 2024.

Andre samarbeidspartnere

Vi er heldige som har kommet inn som fast innslag i flere kurs/arrangement. **Skandinavisk Trafikksenter** bruker Trafoen som en fast del av både Yrkessjåførutdanningen og Etterutdanningen. **SVV/UIA** har oss som en fast del av sine utekontrollkurs. I tillegg har vi de siste tre årene vært en del av **busselskapet VY** sitt nasjonale mesterskap som arrangeres på Skandinavisk Trafikksenter årlig. Alle deltakerne får nå et besøk i Trafoen i forbindelse med mesterskapet.

Vi har invitert alle lærerne på **Trafikkskolene** til en gjennomgang i Trafoen, både de som er nye og ikke har vært i Trafoen tidligere, men også som oppfriskningstur for de som har vært der før. Flere takket ja til dette, og det har vært noen grupper ila året. Dette vil vi fortsette å invitere til. Flere av skolene ønsker å gjøre dette til et «obligatorisk» besøk for elevene sine selv om de bare har en elev i bilen.

At både Trafoen og sikkerhetshallen er godt tilrettelagt for rullestolbrukere har gjort at trafikkskolene som har tilbud om trafikkopplæring til disse har kunnet bruke oss på sine trafikale grunnkurs.

Vi har i flere år hatt et godt samarbeid med **politiet og konfliktrådene** i forhold til ungdom under 18 år som har blitt tatt for brudd på vegtrafikkloven.

I både juni og oktober har vi hatt besøk av ungdom som ble henvist fra konfliktrådet i Agder. De hadde begge begått trafikkforseelser og de ønsket et tiltak rundt disse. Begge to fikk et opplegg over to dager. Første besøksdag hadde vi en lang og god gjennomgang i Trafoen hvor risiko og egen atferd var tema. Andre dagen var det i tillegg et besøk i sikkerhetshallen og tema var konsekvenser og bilbeltebruk.

Dette er en gruppe vi gjerne skulle hatt mer samarbeid med. Vi jobber med å komme i kontakt med UP og forebyggende i politiet. Vi er avhengige av at disse kjenner godt til oss og tiltakene våre for at de skal anbefale dette videre til ungdommen.

Kriminalomsorgen i Agder har vi også et godt samarbeid med. Vi har i vår hatt besøk av flere grupper og enkeltpersoner. Dette er personer som soner for brudd på Vegtrafikkloven og som har et besøk hos oss som en del av program mot ruspåvirket kjøring.

<https://www.kriminalomsorgen.no/program-mot-ruspaavirket-koering.518693.no.html>

Nullvisjonen Agder er en god og mye brukt samarbeidspartner. I år har det vært litt endringer og i april stilte vi på avskjedsmiddag for Torstein Salvesen i Nullvisjonen Lister som ble pensjonist. Ny mann, Ronni Ellefsen, er godt i gang og vi ser frem mot fortsatt godt samarbeid. På tampen av året ble det ansatt nok en person i Nullvisjonen Agder. Svein Ture Gundersen får Gjerstad som vertskommune og skal ha nedslagsfeltet sitt øst i Agder. Vi ønsker velkommen til trafikksikkerhetsfamilien i Agder. Nå skal hele fylket ha sin kontaktperson i Nullvisjonen.

Andre aktiviteter

Media

18pluss og Trafoen har hatt to innlegg i NRK Sørlandet ilt året.

I januar var vi inne og fikk snakket litt om årsrapporten for 2022. Flott å bli invitert for å si noen ord om dette.

[https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fradio.nrk.no%2Fserie%2Fdistriktsprogram-soerlandet%2Fsesong%2F202301%2FDKSL02000823%3Ffbclid%3DlWAr3AmLXs2WYlp3n7rR7v6DbNFcD_ZkB6WAW6Hlp5hS-MrosnAUlwYngRFM%23t%3D1h6m7s&h=AT2pA8zkFW1xH9spy09r1PMDBQzhFNF_QxYTnsEEwDO7AC9ZiF-2OxuYTSKKwb81H_oil-gJEsIaRgUmGbmguGoHWp0MaKe7oCdt8OLkwZIUz4UuChIL7TSQXOUkMTFpw&_tn_=-UK-R&c\[0\]=AT06Cb9TZH3gygegFJbp7Q7QwYQQ8edFTQk2TOq-kZlBUfcA68KEccB9UfNRzX7zPU6wz49WCVnD_X4eWsP2y2fEy522wHNOybEeUIJoK-H4B7h5wilBNsaLJf5pG-9kHlppTZl9rD1WfvVQ5lc86WCSG84npG7dGfjAys58sp50jn_TS36ke0Qo6EpwQcg4-7rnavQT2DAF](https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fradio.nrk.no%2Fserie%2Fdistriktsprogram-soerlandet%2Fsesong%2F202301%2FDKSL02000823%3Ffbclid%3DlWAr3AmLXs2WYlp3n7rR7v6DbNFcD_ZkB6WAW6Hlp5hS-MrosnAUlwYngRFM%23t%3D1h6m7s&h=AT2pA8zkFW1xH9spy09r1PMDBQzhFNF_QxYTnsEEwDO7AC9ZiF-2OxuYTSKKwb81H_oil-gJEsIaRgUmGbmguGoHWp0MaKe7oCdt8OLkwZIUz4UuChIL7TSQXOUkMTFpw&_tn_=-UK-R&c[0]=AT06Cb9TZH3gygegFJbp7Q7QwYQQ8edFTQk2TOq-kZlBUfcA68KEccB9UfNRzX7zPU6wz49WCVnD_X4eWsP2y2fEy522wHNOybEeUIJoK-H4B7h5wilBNsaLJf5pG-9kHlppTZl9rD1WfvVQ5lc86WCSG84npG7dGfjAys58sp50jn_TS36ke0Qo6EpwQcg4-7rnavQT2DAF)

I april hadde vi et innlegg om jenter i trafikken i forbindelse med at vi var med å arrangere en jentedag på Skandinavisk trafikksenter.

<https://radio.nrk.no/serie/distriktsprogram-soerlandet/sesong/202304/DKSL01007723?fbclid=IwAR3lByDSMb4x4JKx5tJduezIWph9zFu-hVljiAmu0ofQ6rMONwy8DEc4Kr-8#t=1h30m45s>

I mars hadde vi besøk av Ung i Trafikken der de skrev et innlegg etter besøket som ble publisert i Motorføreren nr 2 2023. Besøket var i forbindelse med opplæring i bruk av VR-briller og metode. Det er flott å se at besøkende legger merke til hvordan vi jobber, og hva det er som skiller seg ut i forhold til vanlig undervisning. «Instruktøren jobbet med MAKVIS (Motivasjon, aktivisering, konkretisering, variasjon, individualisering og samarbeid) for å få med gruppen som en helhet, og få frem deres tanker og refleksjon.»

<https://www.ungitrafikken.no/aktuelt/trafikklærerstudenter-skal-undervise-ungdom-med-vr-briller>

Vi har vært nevnt i flere sammenhenger i forbindelse med oppstarten av Trafoen Troms- og Finnmark. Det dreier seg da om VR-brillene og hvordan de er tenkt brukt. Disse innleggene er fra NRK Troms og Finnmark og Altaposten. Konfliktrådet i Alta har i flere år sendt ungdommer ned til oss før de selv nå har fått VR-brillene på plass og utdannet egne instruktører. Utfordringene i Alta har i stor grad dreid seg om ATV/UTV kjøringen som er der i nord.

<https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/langt-flere-ulykker-pa-atv-utv-og-mopedbiler-i-ar-enn-for-1.16100541>

<https://www.altaposten.no/nyheter/i/rEQbv3/vr-konsept-skal-hindre-alvorlige-ulykker-trenger-ikke-vaere-rakettforsker-for-aa-forstaa-at-vi-maa-gjoere-noe>

Nyttårsaksjonen 2022

Nyttårsaksjonen er et arrangement som arrangeres hvert år i januar. I år var datoen 12.januar. Da markerer vi de mest alvorlige ulykkene i Agder i året som har gått. Nullvisjonen står sentralt innenfor arbeidet med trafikksikkerhet og det handler om å jobbe for at ingen skal dø eller få alvorlige skader i trafikken.

I 2022 mistet 116 mennesker livet trafikken i Norge. I Agder døde 6 personer i trafikken i 2022, mot fem i 2021. Tre av de drepte i 2022 var MC-ulykker. Det ble dessverre et dystert år i forhold til trafikkdrepte i Agder.

Studietur til Innlandet

I mars var vi med hele TS-gruppa i fylket på studietur til Innlandet fylke. Innlandet er det fylket sammen med Agder som bruker mest ressurser på forebyggende trafikksikkerhetsarbeid.

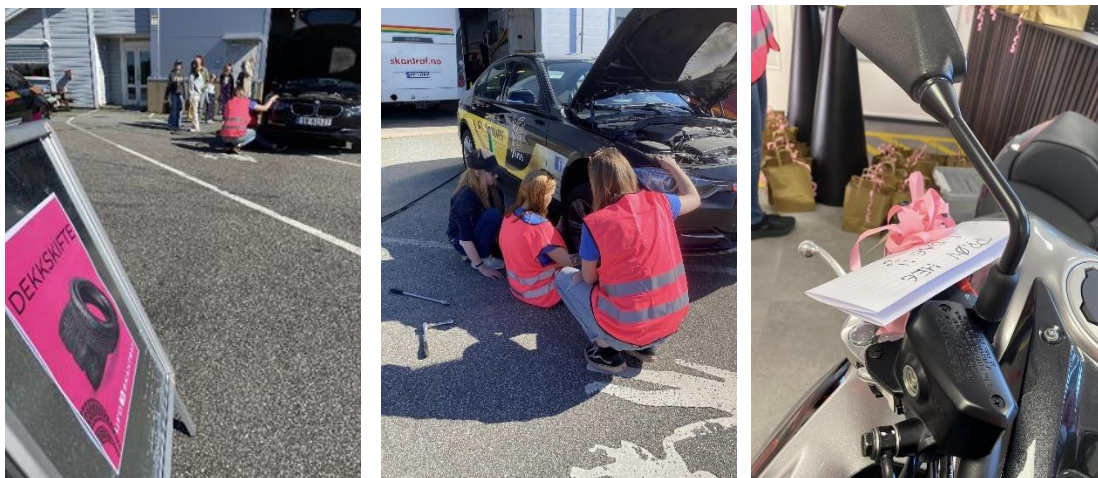
Her hadde vi først et stopp hos NAF i Oslo, og fikk en flott presentasjon og omvisning av Morten Fransrud før vi kjørte videre mot Innlandet.

Første besøk i Innlandet var på glattkjøringsbanen i Ringsaker og Ringsakerprosjektet «Ja til trafikkLykke» Tiltaket har vært drevet siden 2007, og her kan ungdom komme og kjøre egne biler på Nafs øvingsbane på mandager en gang i mnd. Neste dag ble brukt sammen med ansatte i fylkeskommunen og samarbeidspartnere de har i arbeidet med trafikksikkerhet. Her fikk også vi presentert hvordan vi jobber i Agder.

Siste dagen besøkte vi en bedrift som hadde fått stafettpinnen for årets trafikksikkerhetsbedrift, en super måte å sette fokus på trafikksikkerhet i bedrifter. Vi besøkte Ifor Williams Norge As på Rudshøgda og fikk en flott presentasjon av Kim Brandsnes på hvordan de hadde jobbet for å bli en mer trafikksikker bedrift.

Rosa dag på banen

I april var vi med å arrangere en jentedag på Skandinavisk trafikksenter as. Vi ønsker oss flere jenter bak rattet både i små og store biler og denne dagen var jentene invitert til senteret for å kunne prøve «alt som kan kjøres». Erfaringen på åpne dager ellers er at guttene kommer og jentene er helst med. Denne dagen var det jentene vi ville ha tak i. Vi lovet både rosa bobler i glasset og poser med flotte «giveaways». Våre instruktører hadde fokus på sikkerhet og var på plass med både bråstopp og veltepetter, for dagen utlånt av Nullvisjonen Agder. Våre jenteinstruktører i 18pluss hadde også en stand der jenter kunne få hjelp og veiledning til dekkskifte og skifte av vindusviskere. Denne standen ble godt besøkt og yngste jente som selv skiftet dekk var 12 år gammel! Ellers var det mange som sto i kø for å prøve å kjøre tung bil og buss på banen. Vi er godt fornøyde med fremmøte, og med respons.

Bilde: Jentene fikk prøve seg i ulike aktiviteter denne dagen, her skiftes det dekk

Røde Kors kursaktivitet

Vi har både i vår og i høst vært del av Hjelpekorpsets kurstilbud. I mai kom en stor gruppe hjelpekorpsmedlemmer hit og kjørte en tredelt dag, med Trafoen, sikkerhetshallen og banekjøring. Fokuset på alle stasjoner var risikovurdering.

I oktober var de tilbake med en litt mindre gruppe som da kun hadde Trafoen og banekjøring.

Bilde: Røde Kors stilte med egne biler til banekjøring

Arendals uka 2023

Også i år besøkte vi Arendals uka i august og deltok på flere innlegg.

Skal sjefen bry seg om kjøringen din? Hvordan kan arbeidsplassen bidra til færre drepte og hardt skadde i trafikken?

Arrangør SVV

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/20240>

Hva kan de på nødnummeret 113 om kommunikasjon som ikke du kan?

Arrangør Crisis Linguistics, Somsagt AS

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/21634>

Statens vegvesen og Trygg Trafikk inviterer til filmkveld om trafikksikkerhet. Popcorn og trafikksikkerhet. Virker filmene? Hva er bakgrunnen for tema som brukes?

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/20242>

Trafikksikkerhetskveld for Posten

I juni arrangerte vi en trafikksikkerhetskveld på forespørsel fra posten på Evje. Her var det samlet landpostbud som daglig kjører opp mot 20 mil i tillegg til lang vei til og fra jobb. Til sammen er 12-13 biler ute daglig. Vi fikk med oss alle i Nullvisjonen Agder, så både veltepetter og bråstans kunne prøves. Flott at bedriften tenker sikkerhet for sine ansatte, og at de valgte å arrangere denne kvelden før sommervikarene begynte så også de fikk delta. Kanskje kunne dette vært bedriften å starte stafettpinnen hos, slik vi så de gjorde i Innlandet.

Andre besøk hos oss

Vi har som regel mye besøk av folk som ønsker å vite mer om hva Trafoen og 18pluss er. Vi har som prinsipp at ingen får lov å besøke Trafoen uten å gå igjennom på vanlig måte. Dette gjør at de besøkende får en helt annen forståelse av hva Trafoen er og hvordan den går inn på oss.

Stortingets transport og kommunikasjonskomite besøkte Trafoen i mai i år. Dette er andre gang vi har komiteen på besøk, men første gang etter forespørsel fra komiteen selv. De var

klare i sin bestilling at de ønsket aktivitet for hele gruppen, noe vi nå kunne møte ved bruk av VR-brillene. 6 av komiteens medlemmer gikk i Trafoen, mens de 12 andre fikk en gjennomgang med VR-brillene i klasserom. Av de 12 som var i klasserommet ble fem plukket ut til å delta i samtalen etterpå. Det ble vanskelig å ha hele gruppen her pga tiden vi hadde til rådighet, men når vi valgte ut noen så fikk hele gruppen se hvordan samtalen blir gjort. Det ble en fin gjennomgang både i Trafoen og i VR-brillene, og tilbakemeldingene vi fikk var svært gode. Vi er stolte over at komiteen velger oss på sin rundreise i sør.

Faglig oppdatering

I februar deltok vi på en fagsamling med utrykningsetatene på SSK i auditoriet på sykehuset. Her var det fokus på bruk av bilbelte med et flott faglig innlegg av Trond Boye Hansen. Trond jobber for Statens havarikommisjon for transport og har tidligere jobbet på Ullevål universitetssykehus i prehospitale tjenester.

Det var også et sterkt personlig innlegg av brannmannen Glenn Ivar Knabenes, som ble dømt etter trafikkulykken i Kvinesdal der en brannbil kjørte i fjellveggen under utrykning i 2019.

I april reiste vi til Oslo på **Kick off dag** i Vika med svært interessante og spennende innlegg. Arrangør her er **Atikko**. De ulike innleggene dreide seg mye om temaer innenfor kommunikasjon og verdier. Hedda Kise holdt et innlegg om det sympatiske mennesket i oss. Anders Tangen sitt innlegg dreide seg om MEDmenneske og MENmenneske, hvem er du? Saera Khan snakket om hersketeknikker, manipulasjon og strategi. Siste innlegget var Kapteinen, John Hammersmark og hans gode råd i å takle livet, det kan alltid bli verre. Å delta på «fagkurs» som ikke bare dreier seg om trafikk er viktig for oss. Metodene vi bruker i våre kurs og i trafoen dreier seg like mye om det å lytte, motta og formidle.

<https://www.atikko.no/event/kick-off-dagen-oslo-1532/>

I april deltok vi også på **Trygg trafikk** sin årlige konferanse. Vi valgte å følge konferansen digitalt da dette var en mulighet. Temaet i år var «På vei mot nullvisjonen- fullt og helt, ikke stykkevis og delt!» Ulykkesutviklingen- to skritt frem og et tilbake? tok for seg året som hadde vært der tallene på drepte dessverre har økt. Innlegg om trafikanter, kjøretøy og effektiv skadebehandling fulgte godt opp utviklingen. En dag som hang godt sammen og ga en oversikt over trafikkbildet i dag.

<https://www.tryggtrafikk.no/opplaering/aktiviteter/trafikksikkerhetskonferansen/program-for-trafikksikkerhetskonferansen-2023/>

I mai deltok vi på **Trafikksikkerhetskonferanse** på Utsikten Hotell i Kvinesdal. Dette var en regional konferanse.

Tema for konferansen: Holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid – Endre risikofylt atferd i trafikken blant ungdom.

Etter lunch ble alle deltakerne fraktet til NMK-banen på Nedre Kvinlaug for omvisning på mekke- og spinningsklubben «Ein plass å ver» og det ble drifting av ungdommene på spinningsplaten. Det var en grei samling for å treffe andre, men faglig sett var konferansen heller tynn.

<https://www.kvinesdal.kommune.no/kvinesdal-kommune-arrangerer-aarets-trafikksikkerhetskonferanse-for-agder-2023.6588403-503802.html>

Oppsummering og utfordringer

Trafoen og 18pluss er nevnt flere ganger i **Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022-2025**. Under kapittel 11., «Ungdom og unge førere», er det sagt at i planperioden 2022-2025 skal gjennomsnittlig risiko for bilførere i alderen 18 og 19 år å bli drept eller hard skadd være 25 prosent lavere enn gjennomsnittet for årene 2018 og 2019.

I punkt 11.2 er Trafoen og 18pluss nevnt i egne avsnitt med Agder fylkeskommune som eiere og der målsetningen er veldig klar, å jobbe for at trafikksikkerhet blir en obligatorisk del av HMS opplæringen til alle lærlingene i Agder, samt at Trafoen i VR-briller blir gjort tilgjengelig også for andre fylker.

Vi har i høst sendt en søknad til Samferdselsdepartementet om midler til oppfølging av Trafo i VR-briller andre steder i landet. Vi ser at dette vil bli nødvendig for å sikre kvaliteten samtidig som vi ikke har midler til dette i vårt budsjett. Vi krysser fingrene for et positivt svar.

I oppfølgingstiltakene under kapittel 11 er fylket med sine tiltak ansvarlig for følgende:

Tiltak 59; Agder fylkeskommune vil arbeide for at trafikksikkerhet legges som en obligatorisk del av læretiden for lærlinger.

Tiltak 62; Fylkeskommunene vil gjennomføre tiltak for å påvirke til god trafikkadferd hos ungdom i videregående opplæring inkludert lærlinger.

Vi ser at det er en lang vei å gå for å nå alle lærlingene, men vi beveger oss sakte i riktig retning ved å øke antall kurs årlig. Vi har aldri tidligere nådd flere lærlinger enn i år. Et mål for oss er å øke antallet med to kurs årlig.

Tiltak 65; Trafoen i Kristiansand vil videreføre Nasjonalt forum for utøvende holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid. (Trafikkatferd.no) Forumet skal bidra til at miljøer som er opprettet på lokalt/regionalt initiativ, og som jobber med utøvende holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid, skal lære av hverandre og dele kunnskap og erfaringer.

Trafikkatferd har hatt 5 digitale møter dette året. Temaene har variert fra å bli kjent med hverandre og hva vi jobber med, til presentasjoner fra eksterne firma/organisasjoner. Christian Haraldsen fra Gjensidige forsikring fortalte i april litt om hvordan forsikringsbransjen jobber opp mot trafikksikkerhet og i oktober delte Sigurd Løvteit tanker og tall om tilstandsutviklingen i trafikken mens Jan Petter Wigum fortalte litt om forskningen som pågår rundt ATV og UTV bruken blant ungdom. Antallet medlemmer i forumet øker. Vi er nå 55 medlemmer og vi blir litt flere for hvert møte.

I august hadde vi en medlemssamling i Stavanger hvor 15 av medlemmene møttes til faglig oppdatering og deling over 3 dager. En unik og lærerik samling hvor vi både fikk faglig påfyll og ikke minst fikk treffe andre som jobber med holdningsarbeid.

<https://trafikkatferd.no/index.php/motedatoer>

I **Regional plan for mobilitet for Agder 2023-2033** er det satt 33 steg til 2033.

Steg 17 sier at Agder skal være **best nasjonalt på forebyggende trafikksikkerhet**.

Forebyggende arbeid og tidlig innsats har dokumentert positiv effekt. Det er derfor viktig å identifisere grupper med forhøyet risiko i trafikken, slik at det settes inn målrettede tiltak for disse gruppene. I 2023 ser vi at gruppen vi er rettet mot, ungdom mellom 15-25 år dessverre har en negativ tendens i utviklingen, og at det derfor er en viktig gruppe å rette tiltak mot.

Virksomhetsplan

Etter å ha deltatt på møte i styringsgruppa i august der vi etterlyste en virksomhetsplan, satte vi oss ned og lagde et forslag. Forslaget ble sendt styringsgruppa. Virksomhetsplanen ble laget for perioden 2023-2028 og er ment å være et styringsverktøy for den daglige driften. Fokusområder, mål og visjon for tiltakene er her satt opp.

Bilde: Drepte i Agder, skohylla i Sikkerhetshallen

Desember 2023

Marit Bech Olsen
Leder 18pluss og Trafoen

Anette Risvand Fossheim
Veileder Trafoen